



Instituția Publică
Compania „TELERADIO-MOLDOVA”

CONSILIUL DE SUPRAVEGHERE ȘI DEZVOLTARE

MD-2028, Republica Moldova, Chișinău, str. Miorița, ☎ 022-73-95-45

PROCES-VERBAL

nr. 28

*al ședinței din 10 noiembrie 2023, cu începere de la ora 15:00,
a Consiliului de supraveghere și dezvoltare (CSD) al furnizorului
public național de servicii media Compania „Teleradio-Moldova”*

La ședința Consiliului de supraveghere și dezvoltare au participat:

Arcadie Gherasim, președinte CSD

Irina Mațenko, membră CSD

Loretta Handrabura, membră CSD

Corneliu Popovici, membru CSD

A lipsit:

Aurelian Dănilă, membru CSD

Invitați:

Vladimir Țurcanu, director general al IP Compania „Teleradio-Moldova”

Corneliu Durnescu, director general adjunct (Televiziune)

Cornel Ciobanu, director general adjunct (Radiodifuziune)

Ședința este prezidată de președintele CSD, Arcadie Gherasim. Dânsul anunță că ședința este deliberativă și supune votului ordinea de zi:

ORDINEA DE ZI:

*1. Cu privire la problemele apărute în timpul desfășurării dezbaterilor electorale la IP
Compania „Teleradio-Moldova” în preajma alegerilor generale locale din 5
noiembrie 2023.*

2. Diverse.

**S-a votat: „PENTRU” 4 voturi (Arcadie Gherasim, Irina Mațenko, Loretta Handrabura,
Corneliu Popovici)**

1. Cu privire la problemele apărute în timpul desfășurării dezbaterilor electorale la IP Compania „Teleradio-Moldova” în preajma alegerilor generale locale din 5 noiembrie 2023.

Președintele CSD informează că azi Consiliul audiovizualului a examinat chestiunea cu privire la interdicția impusă concurentului electoral din partea PCRM de a vorbi în limba rusă în cadrul dezbaterilor electorale de la Moldova 1 și Radio Moldova.

Directorul general Vladimir Țurcanu informează membrii CSD despre autosesizarea Consiliului Audiovizualului (CA) pentru că doamna Caraman (*concurrent electoral din partea PCRM căreia nu i s-a permis să vorbească în limba rusă în cadrul dezbaterilor electorale de la Moldova 1 și Radio Moldova n.n.*) a adus în atenție Consiliului Audiovizualului articole care nu se găsesc în Codul audiovizualului. Astfel, a fost necesară autosesizarea succesivă a mai multor membri CA pentru a examina această problemă. Consiliului, care au fost compus din șase persoane, a avut voturile împărțite. Noi am urmat cu strictețe Declarația de politică editorială pe care a adoptat-o CA, în care era scris că dezbaterile vor avea loc în limba română. În concepția noastră, care a fost trimisă către invitați, la fel, era conceptul de limba română. Noi nu suntem furnizori locali de servicii media, suntem furnizor național de servicii media și am considerat că dacă am fi acceptat limba rusă am fi vătămat interesele majorității populației. Noi nu am fost informații de concurenți că ei vor să vorbească în limba rusă, astfel, jurnaliștii nu erau pregătiți pentru limba rusă. În context, să nu se fi respectat această normă, să se fi autosesizat un membru al CA și să ne spună că nu s-a respectat această normă. Totodată, când se vorbește despre discriminare, noi nu am discriminat, noi am pus condiții egale. Am mai menționat că noi suntem un serviciu public, nu al unor partide, și am arătat că există prevederi foarte precise. Ceea ce ne-am asumat noi este să facem dezbateri cu opt municipii în limba română, nimeni nu ne-ar putea impune să facem și în limba rusă, politica editorială ne aparține doar nouă. De asemenea, am comunicat la CA că, noi nu am neglijat publicul de limbă rusă. În punctul cinci al Declarației de la radio avem descrise emisiunile: patru buletine de știri în limba rusă; rubrica electorală în limba rusă la emisiunea „Most”; emisiunea „Romano Glasos”; emisiunea „Vidrojdennea”; emisiunea „Radiomegadan”, noi nu am neglijat publicul de limba rusă. În altă ordine de idei, vă comunică că împreună cu colegii estonieni am discutat despre un proiect, pe care deja l-am depus, să avem un canal al treilea al televiziunii - în limba rusă.

Corneliu Durnescu a adăugat la argumentele prezentate de Vladimir Țurcanu, subliniind că, în calitate de candidat cu responsabilitate, atunci când primești o invitație la emisiuni, este de datoria ta să o citești și, în cazul în care nu ești de acord cu condițiile, să anunți organizatorii în prealabil. Conform spuselor sale, acest pas nu a fost făcut în cazul examinat. Corneliu Durnescu a subliniat că existau posibilități de a găsi soluții pentru a rezolva situația, dar nu s-a întreprins niciun demers în acest sens. Mai degrabă s-a ales să se meargă pe provocarea unui scandal.

Cornel Ciobanu a completat discuția prin menționarea faptului că IP Compania „Teleradio-Moldova” a fost singurul furnizor care a organizat dezbateri cu opt municipii, o acțiune foarte specifică. În acest context, el a subliniat că există o obligație, conform regulamentului CEC, de a suspenda orice dezbateri sau eveniment atunci când cineva utilizează limbaj de ură, diseminare de dezinformare sau recurge la limbaj sexist, evidențiind astfel angajamentul lor pentru respectarea unor standarde etice și de conduită în astfel de situații.

Membra CSD Loretta Handrabura s-a exprimat pe marginea acest caz din partea unor studenți, a unui grup de cadre didactice și a unei formatoare de opinie cu următoarele argumente: în contextul în care un candidat sau o candidată vorbește în limba rusă și acceptă un regulament prestabilit, trebuie să fie conștient că astfel încalcă drepturile la informare și înțelegere ale telespectatorilor, comparativ cu majoritatea electoratului, care vorbește limba română. Un alt punct de vedere exprimat a fost legat de modul în care în Federația Rusă, în cadrul dezbaterilor naționale, se discută în limba oficială a statului respectiv. Un al treilea argument adus în discuție a fost presegregarea candidaților. Loretta Handrabura și-a exprimat opinia, susținând ideea că toți candidații la posturi electivă nu ar trebui să fie segregați în dezbateri pe criteriul limbii.

Membrul CSD Corneliu Popovici a subliniat că, în urma discuției de la CA, a fost impresionat de discursul președintei CA, Liliana Vițu, evidențiind că situația în mare măsură ține de decizia CSD, iar membrii CSD trebuie să fie cei care decid. De asemenea, Corneliu Popovici a menționat că a fost impresionat și de opinia exprimată de șefa statului, Maia Sandu, care a abordat subiectul într-un mod obiectiv, remarcând două aspecte: speculația din partea participantei și critica față de regulamentele care impun discuția într-o singură limbă. Totodată, Corneliu Popovici a evidențiat faptul că, din punct de vedere legal, deși avem de-a face cu alegeri locale, legislația din Republica Moldova nu include o clauză lingvistică. La nivel local, criteriile sunt legate de judecată și vârsta candidatului, fără a impune o limbă specifică. El a subliniat că candidatul respectiv a vorbit în limba pe care a considerat-o potrivită, având acest drept, și că este în interesul său să fie auzit. În concluzie, Corneliu Popovici a sugerat că pentru viitor este necesară o atenție deosebită la acest aspect.

Președintele CSD concluzionează că orice situație ipotetică trebuie să fie eliminată din geneza problemei. Scopul principal este identificarea unor soluții care să prevină astfel de situații conflictuale pe criterii lingvistice în dezbateri electorale în direct. Propunerea sa este ca administrația să dezvolte mecanisme care să preîntâmpine astfel de circumstanțe și să le integreze în regulamentele sau declarațiile de politică editorială destinate alegerilor viitoare.

La încheierea dezbaterilor, Președintele CSD supune votului următoarea decizie:

1. Se ia act de informația prezentată de Vladimir Țurcanu, director general al IP Compania „Teleradio-Moldova”, privind examinarea de către Consiliul Audiovizualului al

Republicii Moldova a respectării prevederilor art. 89 și 90 din Codul electoral nr. 325/2022 de către serviciul media audiovizual de televiziune „Moldova-1” și serviciul media audiovizual de radiodifuziune sonoră „Radio Moldova”.

2. Directorul general Vladimir Țurcanu va asigura ca, în Declarațiile de politică editorială pentru campaniile electorale ulterioare, să fie prevăzute soluții de alternativă pentru cazurile în care concurenții electorali, prezenți la emisiunile de dezbateri de la IP Compania „Teleradio-Moldova”, vor dori să transmită mesajul către electorat în altă limbă decât limba română.

S-a votat „PENTRU” 4 voturi (Arcadie Gherasim, Irina Mațenko, Loretta Handrabura, Corneliu Popovici)

După epuizarea ordinii de zi, **președintele CSD**, Arcadie Gherasim anunță închiderea ședinței.

Președintele CSD
Arcadie Gherasim

Secretara CSD,
Irina Mațenko

